

ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการสุขภาพประชาชนกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน อำเภอโนนไถ่ จังหวัดศรีสะเกษ

กรรณิกา ทองเกลียว, พ.บ.¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง วัดประสิทธิผลเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการจัดการสุขภาพประชาชนกลุ่มเสี่ยงเบาหวานในด้านความรู้ ความเชื่อและความตั้งใจต่อการปฏิบัติพฤติกรรมจัดการตนเองและระดับน้ำตาลในเลือดผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน อำเภอโนนไถ่ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ขึ้นทะเบียนในปี 2567 โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 60 ราย เครื่องมือวิจัย มี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ โปรแกรมการจัดการสุขภาพกลุ่มเสี่ยงเบาหวานอำเภอโนนไถ่ ซึ่งได้พัฒนาจากแนวคิดการจัดการตนเองและทฤษฎีการเสริมสร้างสมรรถนะแห่งตน มีกิจกรรมการให้ความรู้จากสหสาขาวิชาชีพ 1 วัน การจัดตั้งกลุ่มไลน์ให้ความรู้ และปรึกษาปัญหาสุขภาพ การเยี่ยมบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีคู่มือช่วยเตือน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ส่วนที่ 2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินความรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับโรคเบาหวาน และความตั้งใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมจัดการตนเองต่อโรคเบาหวาน แบบบันทึกข้อมูลระดับน้ำตาล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired t- test

ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลด้านความรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความตั้งใจจะปฏิบัติพฤติกรรมเพื่อจัดการสุขภาพ หลังให้โปรแกรมจัดการสุขภาพในกลุ่มเสี่ยงเบาหวานมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อยู่ในระดับสูง ความเชื่อเกี่ยวกับเบาหวานหลังการให้โปรแกรมอยู่ในระดับสูง ความตั้งใจจะปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการเข้ารับโปรแกรมจัดการสุขภาพพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ความเชื่อ และความตั้งใจจะปฏิบัติกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในเลือดหลังอดอาหาร (FBS) ลดลงจากก่อนได้รับโปรแกรมจัดการสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระดับน้ำตาลสะสมในเลือด (HbA1C) ไม่แตกต่างจากก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการให้โปรแกรมสุขภาพนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงเบาหวานมีความรู้ และพฤติกรรมจัดการสุขภาพด้วยตนเองดีขึ้น จึงควรนำไปพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงเบาหวานและผู้ป่วยเบาหวานอย่างต่อเนื่องต่อไป

คำสำคัญ : กลุ่มเสี่ยงเบาหวาน โปรแกรมสุขภาพ ระดับน้ำตาลในเลือด

The effectiveness of health promotion program to self- care behaviors among pre-diabetes peoples in Namkhang district, Sisaket province

Kannika Tongkleaw, M.D.¹

Abstract

This research is a quasi-experimental study with a one-group pretest-posttest design. The objective is to study the effectiveness of a health management program for high-risk diabetes patients in terms of knowledge, beliefs, and intentions to engage in self-management behaviors, as well as the blood sugar levels of patients in the high-risk diabetes group in NamKhang District, Si Sa Ket Province, who registered in 2024. A total of 60 participants were selected through purposive sampling. The research instrument comprises two parts. Part 1 is the health management program for high-risk diabetes patients in NamKhang, which was developed based on self-management concepts and self-efficacy theory. This included a one-day interdisciplinary knowledge-sharing activity, the establishment of a LINE group for educational purposes and health consultations, home visits for knowledge exchange, and peer support reminders over a 12-week period. Part 2 includes data collection tools consisting of a personal information questionnaire, an assessment of knowledge and beliefs about diabetes, and intentions to engage in self-management behaviors related to diabetes, along with a record of blood sugar levels. Data analysis employed statistical methods including frequency, percentage, mean, standard deviation, and Paired t-test.

The results showed that after implementing the health management program, the effectiveness in terms of knowledge and beliefs about diabetes, as well as intentions to engage in health management behaviors, improved. The average knowledge score was at a high level, beliefs about diabetes after the program were also at a high level, and intentions to engage in health behaviors were at a moderate level. When compared to before participating in the health management program, the average scores for knowledge, beliefs, and intentions to engage in activities were significantly higher ($p<0.05$). The average fasting blood sugar (FBS) levels were significantly lower after receiving the health management program compared to before, but the glycated hemoglobin (HbA1C) levels did not differ from those prior to the program. This indicates that the health program helped promote knowledge and self-management behaviors in high-risk diabetes patients. Therefore, it should be further developed to improve the quality of care for high-risk diabetes patients and diabetes patients continuously.